

[Waldorff]

at starte en fornuftig produktion i kommunal regie, i stedet for at man lader folk gå på understøttelse eller på bistandskontoret. Det er et godt princip, og det er i overensstemmelse med mange ting, som vi har foreslået hen ad vejen. Det, der er problemet, er, at den udgave, regeringen kommer med, er meget dårlig. Det har allerede fra starten været hensigten fra regeringens side, at man skal tage et meget vidtgående hensyn til det private erhvervsliv. Der må for enhver pris ikke være noget som helst, der kan forstås som konkurrenceforvridning eller som noget, der indskrænker de profitmuligheder, det private erhvervsliv har.

Det tegner til, at man vil udforme dette jobskabelseslovsforslag sådan, at det ikke bare bliver vanskeligt at lave de kommunale projekter, men også sådan, at de private erhvervsorganisationer og den enkelte virksomhed direkte får vetoret over for jobskabelsesprojekter i kommunal regie. Vi vil påstå, at det kommer til at betyde, at jobskabelsesordningerne ikke bliver det nye, man ønskede de skulle være, og som det ville være godt hvis de kunne være, men at det bliver en temmelig traditionel erhvervsstøtteordning, som de private arbejdsgivere kan profitere af.

Det er faktisk så heldigt, at vi er i stand til at vise noget af dette med et konkret eksempel fra Storstrøms amt. Det er champignongartneriet i Nysted på Lolland, som af nogle er blevet kaldt et mønstereksempel på, hvordan jobskabelse kan foregå. Det var et gartneri, der gik konkurs i oktober 1980. Kommunen fik den i og for sig gode idé, at man kunne starte et kommunalt beskæftigelsesprojekt, som avlede champignon og sørgede for, at dette hul blev fyldt ud. Der var en stærkt stigende import af champignon, så hvorfor ikke lave sådan noget i Nysted?

Ideen var god nok, men da arbejdsmarkedsnævnet bad om champignonavlernes holdning til et sådant projekt, viste det sig, at det var de aldeles ikke begejstrede for. Det er nemlig sådan, at 28 gartnerier kontrollerer det danske champignonmarked, og i kraft af denne kontrol kan de holde priserne oppe ved at underforsyne markedet. De var selvfølgelig ikke interesseret i, at kommunen skulle komme og ødelægge det ved champignonproduktion, så de gik imod projektet, men sagde dog, at hvis kommunen ville bin-

de sig til ikke at sælge champignon til friskvaremarkedet, kun til konserver til en pris, som ligger 6 kr. 50 øre under friskvaremarkedets pris pr. kg, så kunne man godt gå med til det. Og så er det jo interessant, at i gartnernes forening sidder lige præcis også de, som har konserverfabrikkerne. På den måde har man lavet det, man kalder jobskabelse, sådan at kommunerne – det er 5 kommuner, der er gået sammen om det – poster over en million kroner i dette projekt, og derefter giver man champignonavlernes forening en støtte på 3 mill. kr. om året ved at måtte køre med underpriser.

Jeg kunne godt tænke mig at få en kommentar til dette eksempel fra arbejdsministeren. Er det sådan det er meningen at jobskabelsesordningen skal fungere? Som et tilskud til arbejdspladser, som selvfølgelig ville komme alligevel, eller som en ren og skær spekulationsmulighed for virksomhederne? Skal man acceptere, at et monopol på den måde skal kunne sætte kommunerne stolen for døren? Sige nej til et projekt, medmindre det kommer til at køre på den måde, virksomhederne vil have?

Et hovedproblem i regeringens udspil er alle de tvangsforanstaltninger, som skal knyttes til de forskellige initiativer. De unge får pligt til at tage imod et tilbud. Hvis de afslår, bliver hele sanktionssystemet sat i gang. Der skal ske – det ved vi – en skærpelse af praksis med hensyn til, hvad det vil sige at stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Man forsøger også at arbejde på at indføre en egentlig ungarbejderløn. Det, der selvfølgelig vil ske efterhånden på grund af alle disse tvangsforanstaltninger, er, at man vil få en stadig større gruppe af unge, som bliver faste sagsakter på socialkontorerne, og at man vil få en stadig større gruppe af unge, som bliver dårligt kvalificeret arbejdskraft, og som må tage til takke med forskellige arbejdstilbud hen ad vejen.

Vi mener, at det må være et krav til regeringen, at de unge sikres ordentlige lønvilkår, og at der oprettes normale job og ikke 9 måneders job, som betyder, at man står uden mulighed for at få arbejdsløshedsunderstøttelse, når man er færdig. Og at man sikrer sig imod, at de penge, der bruges, bare forsvinder ned i private lommer. Det er vor opfattelse, at der faktisk kan gøres meget for at bekæmpe arbejdsløsheden, og det vil vi selv-